

دوفصلنامه مدیریت و توسعه ورزش

سال سوم، شماره دوم، پیاپی ۷

دانشگاه گیلان

توسعه ورزش روستایی با محوریت ورزش‌های بومی و محلی

عبدالحمید پاپ زن^۱، حسین آگهی^۲، مهنا شاهمرادی^{۳*}

تاریخ دریافت: ۹۳/۲/۳

تاریخ پذیرش: ۹۳/۶/۱۸

چکیده

هدف: هدف عمده این تحقیق، شرح و توصیف کارکردهای مهم ورزش‌های بومی و محلی در توسعه ورزش مناطق روستایی شهرستان کرمانشاه با بهره‌گیری از نظریه بنیانی است.

روش‌شناسی: این تحقیق از نوع تحقیقات کاربردی و از لحاظ روش، کیفی است. جامعه تحقیق شامل تمام افراد روستایی شهرستان کرمانشاه بود. متناسب با طبیعت تحقیقات کیفی که از نمونه‌گیری آماری تبعیت نمی‌کند، در این پژوهش از نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. معیار توقف نمونه‌گیری، تکراری شدن داده‌ها یا اشباع اطلاعاتی و عدم دستیابی به داده جدید دیگری بود.

یافته‌ها: یافته‌های تحقیق نشان داد که آموزش و تمرین مهارت‌های مختلف، برخوردار از ورزش‌های بومی و محلی از تنوع و گوناگونی، سهولت انجام ورزش‌های بومی و محلی، پیوند با ساختارهای فرهنگی روستا، قابلیت سازگاری بالا با شرایط جامعه امروزی، جلوگیری از انحرافات اجتماعی در جوانان، وجود زمینه برگزاری جشنواره‌های ورزشی بومی و محلی، به عنوان مهم‌ترین مزیت ورزش‌های بومی و محلی شهرستان کرمانشاه برای توسعه ورزش روستایی محسوب می‌شوند.

نتیجه‌گیری: به منظور توسعه ورزش در میان اقشار مختلف جامعه روستایی، پیشنهاد می‌شود بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی معرفی و شناسایی شوند و برنامه‌ریزی دقیقی در سطح استراتژیک و عملیاتی صورت گیرد تا علاوه بر احیاء این ورزش‌ها و حفظ اصالت فرهنگ اصیل ایرانی و تداوم آن در سطح جامعه، گامی مؤثر در جهت غنی‌سازی اوقات فراغت روستاییان و خانواده‌های آن‌ها و ارتقای سطح سلامت جسمی و روانی روستاییان برداشته شود.

واژه‌های کلیدی: ورزش‌های بومی و محلی، ورزش روستا، شهرستان کرمانشاه، نظریه بنیانی

۱ و ۲. دانشیار دانشگاه رازی کرمانشاه

۳. دانشجوی دکتری توسعه کشاورزی دانشگاه رازی کرمانشاه

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: shahmorade4468@gmail.com

مقدمه

اجتماعی می‌شود که هم به‌صورت فردی و هم به‌صورت اجتماعی بروز می‌نماید.

در این میان ورزش به‌عنوان نیاز فردی و ضرورتی اجتماعی و یکی از عوامل ارزشی مطرح در جامعه (حسن‌پور، ۱۳۸۷: ۱) از فعالیت‌هایی است که برای اوقات فراغت مناسب بوده و با کاهش خستگی‌های جسمانی و روانی، روح همکاری و تعاون و همبستگی را در افراد تقویت می‌کند و اثرات بسیار مفید آموزشی و تربیتی دارد (کاشف، ۱۳۷۸: ۵۵).

از همین رو، با توجه به اهمیت و نقش کارساز ورزش در حفظ شادابی جامعه، افزایش امید به زندگی، افزایش سلامت و انتقال ارزش‌های فرهنگی و معنوی و دینی ایرانیان، امروزه فراگیر شدن ورزش به‌عنوان ابزاری برای توسعه در ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ... مطرح شده است (قالیباف، ۱۳۸۹: ۵۵) و با اینکه توجه ویژه‌ای از سوی مسئولان نظام در سال‌های اخیر به توسعه ورزش به‌ویژه ورزش همگانی صورت گرفته است، اما فضای کافی برای ورزش و تربیت‌بدنی در روستاها ایجاد نشده و اغلب هزینه‌ها صرف ساخت ورزشگاه‌ها و باشگاه‌های ورزشی شده‌اند که به‌تنهایی نتوانسته، موفقیت لازم را کسب کند و تأثیری جز هدر رفتن بودجه اندک نواحی روستایی نداشته است. برای عمومیت بخشیدن و همگانی کردن ورزش در جامعه باید روش‌های سهل و عملی که در کوتاه‌مدت بتواند نتیجه‌بخش باشد، بررسی، پیش‌بینی و برنامه‌ریزی شوند و این ممکن نیست مگر با پرداختن به فرهنگ و سنن و آداب و رسوم مردم جامعه و علایق و سلیقه‌های ذاتی آن‌ها و فعالیت‌های مورد توجه

از آنجا که روستا و روستاییان منابع بنیانی تولید و رشد اقتصاد ملی در هر جامعه‌ای هستند، اهمیت والایی نیز دارند. بی‌توجهی و به فراموشی سپردن این نیروهای مولد و مؤثر در توسعه اقتصادی و ضعف امکانات زیستی سبب مهاجرت‌های شدید روستا- شهری می‌گردد (مطیعی لنگرودی، ۱۳۹۰: ۲۰) این مسئله، نه‌تنها سبب تنزل و انحطاط نسبی روستاها و فاصله گرفتن روستاییان از هویت فرهنگی و بومی خود می‌شود، بلکه مشکلات عدیده‌ای را سد راه مسئولان و برنامه‌ریزان شهری می‌نماید؛ بنابراین ضروری است به ارتقاء کمی و کیفی سطح زندگی در نواحی روستایی و تأمین نشاط و سلامت جسمانی و روانی روستاییان توجه کافی صورت پذیرد. مهم‌ترین مسئله برای رسیدن به این هدف، تدوین برنامه‌ای سالم و مفرح برای پر کردن اوقات فراغت روستاییان می‌باشد. این هدف علاوه بر تأمین سلامت جسمانی و روانی روستاییان، موجب افزایش سطح کارآیی افراد و جلوگیری از بروز بسیاری از مشکلات و معضلات در اجتماع خواهد شد، اما یکی از بزرگ‌ترین دغدغه‌های حاضر در روستاها چگونگی پُر کردن اوقات فراغت است.

جاذبه نداشتن و فقدان روحیه نشاط و شادابی برنامه‌های اوقات فراغت و کمبود امکانات و شرایط لازم برای گذراندن اوقات فراغت باعث شده، بسیاری از جوانان و بزرگسالان اوقات فراغت خود را به بطالت بگذرانند. اگر به این مسئله توجه کافی و شایسته نشود، نه‌تنها مشکلات روحی و روانی و افسردگی جامعه روستایی را به دنبال خواهد داشت، بلکه در درازمدت باعث به وجود آمدن انواع آسیب‌های

الگوهای حرکتی مردم منطقه ارتباط داشته و ۹۰ درصد در پُرکردن اوقات فراغت مردم نقش ایفا می‌کنند (۱۳۶۸: ۲۳). بلوچی (۱۳۷۳) در تحقیق خود پیرامون بررسی وضعیت موجود بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی استان ایلام، معتقد است ۹۶ درصد بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی با آداب و رسوم و ۹۵ درصد با خصایل نیک انسانی ارتباط دارند و ۹۰ درصد در پُرکردن اوقات فراغت مردم این استان نقش دارند (۱۳۷۳: ۴-۱).

کاشف (۱۳۷۸) اهداف اصلی و مهم بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی را، افزایش سرعت، قدرت و استقامت بدنی، بهبود واکنش و چابکی، تقویت هوش و ذکاوت، رشد روحیه‌ی شجاعت و مقاومت، تربیت خصوصیات مردانگی و جوانمردی، توسعه‌ی اعتماد به نفس، تقویت حس همکاری و تعاون، بالا بردن توانایی‌های ذهنی، افزایش ضربان قلبی و تنفسی، ایجاد هماهنگی و تعادل و در نهایت پُرکردن اوقات فراغت و بی‌کاری می‌داند (۱۳۷۸: ۶۶).

تورکلیدسن^۱، ورزش‌های بومی و محلی را به‌مثابه عنصری هویت‌ساز که ریشه در گذشته آیینی و اسطوره‌ای جوامع دارند، به منزله اساس فرهنگ و تمدن و به منزله ریشه‌های رفتار اجتماعی و بازتاب اجتماع می‌داند (۱۳۸۲: ۲۴). پالم^۲ در این باره معتقد است: ورزش‌های سنتی برای آموزش‌های فیزیکی دارای محتوای لازم هستند، چون فرهنگ منطقه را به کودکان آموزش می‌دهند، قوانین و مهارت‌ها را در یک سیستم اجتماعی معین آموزش می‌دهند، به تجهیزات خاصی نیاز ندارند، توانایی راه‌یابی به

هر منطقه و ایل و تباری که مردم در آن جوامع به آن‌ها می‌پرداخته و هنوز هم در بخش‌هایی از کشور به آن می‌پردازند (حسن‌پور، ۱۳۸۷: ۱).

بازبینی و بازشناسی ریشه‌های فرهنگی و تربیت‌بدنی ورزش ایران نشان می‌دهد، بازی‌ها و سرگرمی‌های بومی و محلی، به‌عنوان کهن‌ترین گونه فرهنگی به‌جا مانده از انسان‌های نخستین، یکی از رایج‌ترین و در عین حال سودمندترین و از هر نظر اقتصادی‌ترین نوع گذراندن اوقات فراغت در گذشته به حساب می‌آمده است (محمدی، ۱۳۸۲: ۲۱). یکی از انواع مختلف بازی‌ها که از جذابیت خاصی بین مردم برخوردار می‌باشد، بازی‌های بومی و محلی است که با آداب و رسوم مردم در ارتباط بوده و رابطه مستقیمی با خصائل نیک انسانی دارد (روحی دهکردی، ۱۳۹۲: ۶۸).

بازی‌هایی که بر اساس نیازهای مختلف و متنوع جامعه و به تناسب اوضاع و شرایط اقلیمی و خرده فرهنگی پدید آمدند و برای هزاران سال همراه بزرگسالان و کودکان بودند و به آن‌ها کمک کردند که با یکدیگر پیوندهای دوستانه و عاطفی برقرار کنند و ساز و کارهای زندگی را پیشاپیش بیازمایند. این ورزش‌ها، علاوه بر کاهش خستگی‌های جسمی و روانی، روح همکاری و تعاون و همبستگی را در افراد تقویت کرده و اثرات بسیار مفید آموزشی و تربیتی به‌جا می‌گذارند (کاشف، ۱۳۷۸: ۵۵؛ فراهانی و شهرکی، ۱۳۸۶: ۱۹۲؛ شعبانی مقدم و فراهانی، ۱۳۸۹: ۳۸-۲۹).

نتایج پژوهش حمیدی (۱۳۶۸) نشان می‌دهد: ۵۰ درصد بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی استان‌های گیلان و مازندران با آداب و رسوم، ۷۵ درصد با خصایل نیک، ۸۰ درصد با

۱. Thorkildsen

۲. Jurgen Palm

دیگر به سبب تأثیر مخرب گسترش بازی‌های مدرن و رسانه‌های جمعی در کمرنگ کردن نقش این بازی‌هاست، اما نکته جالب توجه آن است که به‌رغم نابودی بسیاری از دستاوردهای فرهنگی و اجتماعی روستاهای این دیار، بخشی از فرهنگ و هویت مردمان این سرزمین به‌صورت فرهنگ شفاهی و در قالب بازی‌های بومی حفظ‌شده است و بقایای به‌جامانده از آنان را می‌توان هنوز هم در برخی روستاها نظاره‌گر بود.

چنانچه می‌بینیم برخی از بازی‌های بومی و محلی که برای سالیان متمادی مردم به آن می‌پرداختند، از آن لذت می‌بردند، امروزه متأسفانه با ورود تکنولوژی‌های مدرن و توسعه‌ی زندگی ماشینی و بی‌توجهی به درون‌مایه اخلاقی و تربیتی این ورزش‌ها، در حال‌های از فراموشی پنهان مانده‌اند و امروز دیگر جایگاهی در میان مردم برای اجرا و انجام آن ندارند به نحوی که تنها در اذهان برخی کهن‌سالان باقی‌مانده و جوانان و کودکان شناختی از آن نداشته و حتی با نام بسیاری بیگانه‌اند.

در چنین شرایطی، لزوم انجام تحقیق در مورد جایگاه ورزش‌های بومی و کاربردی کردن آن را در جامعه روستایی، به‌عنوان بخشی از فرهنگ ایرانی و گامی به‌سوی جامعه‌محور کردن و احیای دوباره این ورزش‌ها، امری ثمربخش و انکارناپذیر است. هرچند تاکنون بازی‌ها و ورزش‌های بومی ایران تا حدودی از ابعاد فرهنگی- اجتماعی در برخی مناطق موردتوجه قرار گرفته است، اما منابع موجود در این باره، بسیار اندک و ناقص می‌باشند و تنها به ارائه توصیفی فشرده و اجمالی در خصوص معرفی برخی بازی‌ها پرداخته‌اند و از تبیین و تحلیل

جشنواره‌های محلی را دارند و توانایی انتقال به نسل‌های بعد هم دارا می‌باشند (۲۰۰۵: ۳). در واقع این بازی‌ها، تمرین صورت‌های جدی زندگی است و همان‌گونه که «ای فریدل»^۱ درباره بازی‌های کودکان بویراحمدی به‌درستی متوجه شده است، همزمان با یادگیری استفاده از ابزار دوز و کلک و راه‌های حيله‌گری، آرمان-های بزرگ آموزشی نظیر صداقت، پرهیزگاری، خرد، سخاوت و احترام در حین اجرای این بازی‌ها در وجود کودکان نهادینه می‌شود (شکوری، ۱۳۸۲: ۱۰۹؛ پناهی سمناهی، ۱۳۸۲: ۳۳).

نزد مردم خطه غرب ایران، نیز همانند دیگر اقوام و نژادهای ایرانی ورزش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده است. ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی این منطقه، گویا و یادآور زیرساخت‌های مختلف فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و موقعیت و رویدادهای تاریخی و آموخته‌های افراد جامعه در طول حیات خود می‌باشند و هنری هستند ناشی از فرهنگ و آداب و سنن در مراسم و آیین‌های مختلف آن‌ها که در بین مردم روستایی اجرا می‌شدند و با تغییراتی چند (تکرار و اضافه یا کم کردن حرکات و یا آوازها، اشعار و...) به نسل‌های بعدی انتقال‌یافته و به‌صورت امروزی در آمده‌اند.

استان کرمانشاه با دارا بودن مردمانی با فرهنگ‌ها و آداب و رسوم غنی و متنوع، حدود ۲۰۰ نوع بازی و ورزش بومی و محلی مختلف وجود دارد، اما متأسفانه، تاکنون تلاش نظام‌یافته‌ای برای معرفی، حفظ و احیای این بازی‌ها صورت نگرفته است. این موضوع از سویی ناشی از ماهیت فولکوریک بازی‌هاست و از سویی

۱. Erika Friedl

روند جمع‌آوری اطلاعات با مطالعه اولیه محقق و پرس‌وجو راجع به موضوع و جامعه مورد هدف نسبت به شناسایی افراد کلیدی آغاز گردید. نفرات بعدی برای انجام مصاحبه نیز بر اساس اطلاعات به دست آمده از مصاحبه‌ی قبلی انتخاب می‌شدند. مدت زمان مصاحبه‌ها به طور متوسط بین ۱۵ تا ۱۲۰ دقیقه بود. همچنین بخشی از اطلاعات در طی جشنواره بازی‌های بومی و محلی استان کرمانشاه و جشنواره بازی‌های بومی و محلی دختران ۱۲-۹ سال منطقه ۵ کشور، جمع‌آوری گردید.

معیار توقف نمونه‌گیری، تکراری شدن داده‌ها یا اشباع اطلاعاتی و عدم دستیابی به داده جدید دیگری بود. در مجموع بیش از ۱۰۰ مصاحبه فردی و ۲۰ گروه متمرکز (۱۰-۲ نفره) در طول ۵ ماه به اجرا درآمد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها، به شیوه تحلیل محتوای کیفی انجام گرفت. در این مرحله تمامی انواع ارتباطات ثبت‌شده با استفاده از روش کدگذاری باز^۵ و محوری^۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در طول تحقیق اطمینان از صحت و استحکام تحقیق^۷، (معادل روایی و پایایی در تحقیقات کمی)، با استفاده از انتخاب نمونه‌های مناسب، به‌کارگیری تلفیق در تحقیق^۸ (تلفیق روش‌های گردآوری داده‌ها «مصاحبه، مشاهده، عکس، فیلم و...»)، تخصیص زمان کافی، بررسی و مشاهده مداوم و درگیری طولانی مدت با داده‌ها، امکان‌پذیر گردید. در ضمن به منظور اطمینان از قابلیت اعتماد داده‌ها با تجارب

جامعی در خصوص بازی‌ها و مفاهیم ناشی از آن‌ها خودداری کرده‌اند. در نتیجه کارکرد و ظرفیت‌های بی‌ظنیر این بازی‌ها، نادیده گرفته شده است. بنابراین با توجه به ضرورت مسئله، هدف عمده‌ی این تحقیق، شرح و توصیف کارکردهای مهم ورزش‌های بومی و محلی در توسعه ورزش مناطق روستایی شهرستان کرمانشاه با بهره‌گیری از نظریه بنیانی، می‌باشد.

روش‌شناسی پژوهش

در پژوهش حاضر با توجه به اهداف پژوهش، از رویکرد کیفی^۱ در قالب نظریه بنیانی^۲ بهره گرفته شد. در این روش، محقق در حین جمع‌آوری داده‌ها، آن‌ها را بررسی و شروع به کدگذاری، طبقه‌بندی و مفهوم‌بندی کرده و تقریباً از همان آغاز شروع به نوشتن افکار اولیه خود درباره گزارش می‌کند (ادیب حاج باقری و همکاران، ۱۳۸۶: ۱۲۵-۱۲۴؛ پاپ زن و همکاران، ۱۳۸۹: ۳۰).

در بخش میدانی، جمع‌آوری داده‌های موردنیاز از طریق برگزاری مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختارمند^۳، مصاحبه‌های انفرادی و تشکیل گروه‌های متمرکز، مشاهده مستقیم و روش‌های تکمیلی مانند تهیه عکس و فیلم صورت گرفت. جامعه مورد مطالعه تحقیق حاضر شامل کلیه افراد روستایی شهرستان کرمانشاه بود. متناسب با طبیعت تحقیقات کیفی که از نمونه‌گیری آماری تبعیت نمی‌کند، در این پژوهش از نمونه‌گیری هدفمند^۴ استفاده شد.

۵. Open coding

۶. Axial coding

۷. Trust worthiness

۸. Triangulation

۱. Qualitative

۲. Grounded theory

۳. Semi- structured interview

۴. Purposeful sampling

مشارکت‌کنندگان، از روش بازنگری مشارکت‌کنندگان و کارشناسان مربوطه استفاده شد. بدین منظور در تمامی مراحل جمع‌آوری اطلاعات نظرات کارشناسان (اداره تربیت‌بدنی استان کرمانشاه، دانشکده تربیت‌بدنی دانشگاه رازی، فدراسیون ورزش روستایی و عشایری و بازی‌های بومی و محلی، هیأت ورزش روستایی و عشایری استان کرمانشاه و...) به کار گرفته شد تا آنان نیز ضمن بررسی اطلاعات جمع‌آوری شده، نظرات تکمیلی و اصلاحی خود را جهت هرچه کامل و پربار شدن تحقیق حاضر اعلام نمایند.

یافته‌های پژوهش

در طی فرایند تحلیل داده‌ها، ابتدا واحدهای تحلیل مشخص شدند که در پژوهش حاضر، کل متن هر مصاحبه (شامل پیام شفاهی، تصویری، صوتی و یا ترکیبی از این موارد)، به عنوان واحد تحلیل در نظر گرفته شد و به این ترتیب واحدهای معنی به صورت جملات یا پاراگراف از بیانات و متون مصاحبه‌ها مشخص شد و کدهای اولیه یا کدهای باز از آن‌ها استخراج گردید.

سپس با استفاده از کدگذاری محوری، داده‌های کدگذاری شده (مفاهیم اصلی حاصل از کدگذاری باز) را با یکدیگر مقایسه شد و با ادغام موارد مشابه، طبقاتی با مفاهیم جدید ایجاد گردید (جدول ۱). در مجموع بر اساس یافته‌های نهایی حاصل از کدگذاری محوری، ۱۳ طبقه اصلی شامل: آموزش و تمرین مهارت‌های مختلف؛ برخورداری ورزش‌های بومی و محلی از تنوع و گوناگونی؛ سهولت انجام ورزش‌های بومی و محلی؛ ارزش ذاتی ورزش‌های بومی و محلی؛ پیوند با طبیعت روستا؛ پیوند با ساختارهای فرهنگی روستا؛ قابلیت سازگاری بالا با شرایط جامعه امروزی؛ جلوگیری از انحرافات اجتماعی در جوانان؛ وجود زمینه برگزاری جشنواره‌های ورزشی بومی و محلی؛ فراهم آوری فرصت برای ترویج فرهنگ بومی و حفظ آن؛ نیاز سایر رشته‌های ورزشی به ورزش‌های بومی و محلی به عنوان زیرساخت؛ وجود زیرساخت‌های مناسب قانونی، فرهنگی و مذهبی و قابلیت ثبت ملی و جهانی برخی از ورزش‌های بومی و محلی به دست آمد.

جدول ۱. طبقات گسترده حاصل از کدگذاری محوری

خرده طبقات	طبقات گسترده
تمرین مشارکت	آموزش و تمرین مهارت‌های مختلف
گروهی برگزار شدن	
آموزش رعایت نظم و تمرین عمل به قوانین و مقررات	
تمرین همیاری و همکاری	
آموزش احترام به بزرگ‌ترها و مدارا با ضعیف‌ترها	
آموزش تمرکز حواس و تمرین حافظه	
آموزش شیوه زندگی	
تمرینی جهت مقابله با مشکلات محیط زندگی و خطرات احتمالی	
آموزش تقسیم مسئولیت و پذیرش مسئولیت	
نقش‌هایی که در بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی ارائه می‌شوند با نوع زندگی، شیوه	

	<p>تولید، مبادله و مصرف مناطق مختلف مربوط است. یادگیری و تمرین جنبه‌های مختلف مدیریتی، تجاری، خانه‌داری و ... یادگیری نظام ارزشی و هنجاری موجود در جامعه آموزش سنت‌ها و آداب اجتماعی نمایش و تمرین جنگ و گریز آموزش مهارت‌های جنگی (استتار و ردیابی، نشانه زنی و ...)</p>
برخوردارانی ورزش‌های بومی و محلی از تنوع و گوناگونی	<p>پوشش گروه‌های مختلف سنی از کودکی تا کهن‌سالی وجود بازی‌های دخترانه و پسرانه پاسخگویی به هر نوع سلیقه، توانایی، استعداد جسمانی و فکری دارا بودن حالات مختلف فردی، تیمی، نمایشی، نیایشی و... وجود بازی‌ها و ورزش‌های مخصوص روز و شب وجود بازی‌ها و ورزش‌های مخصوص فصل بهار و تابستان، پاییز و زمستان بازی‌ها و ورزش‌های مخصوص مکان‌های باز و مکان‌های بسته در هر فصل و مکانی و زمانی قابل اجرا هستند. قوانین و مقررات ساده و قابل انعطاف زمان و مکان و مقررات بازی در اختیار شرکت‌کنندگان است. عدم نیاز به ابزار و تجهیزات خاص استفاده از اشیاء و وسایل محلی (چوب، سنگ، هسته خرما، حبوبات و...) برد و باخت کمترین نقش را در این ورزش‌ها ایفا می‌کند. کم‌هزینه بودن ورزش‌های بومی و محلی نسبت به ورزش‌های حرفه‌ای فراهم بودن فضا و شرایط طبیعی برای اجرای ورزش‌های بومی در روستاها کمبود امکانات کافی برای پرداختن به سایر فعالیت‌های ورزشی در روستاها</p>
سهولت انجام ورزش‌های بومی و محلی	<p>برخلاف ورزش‌های مدرن که رقابت حرف اول را می‌زند، در این ورزش‌ها ذات ورزش مهم است. در اکثر بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی پاداش و کیفر جنبه مادی ندارد. تقلب در این بازی‌ها و ورزش‌ها جایی ندارد</p>

ادامه جدول ۱. طبقات گسترده حاصل از کدگذاری محوری

طبقات گسترده	خرده طبقات
پیوند با طبیعت روستا	<p>در اکثر ورزش‌ها و بازی‌های محلی از عناصر طبیعی مانند (خاک، سنگ، چوب درختان و...) بهره گرفته می‌شود. اساس برخی از بازی‌ها از احترام و پیوند با طبیعت گرفته شده است. پیوند با جانوران</p>
پیوند با ساختارهای فرهنگی روستا	<p>پیوند با آیین‌های دینی و مذهبی برخی از بازی‌ها برگرفته از انجام مراسم آیینی و دینی بوده‌اند که در گذر زمان به بازی تبدیل شده‌اند (مانند بازی نمایشی هشی هملی). بازی‌های بومی محلی در گذشته در محلی روباز انجام می‌شد و بزرگ‌ترها بر بازی نظارت داشتند. نشانه‌های هویت یک قوم هستند.</p>

<p>قابلیت سازگاری بالا با شرایط جامعه امروزی</p>	<p>داشتن ظرفیت‌های مناسب برای تغییر در قوانین و مقررات بازی و متناسب‌سازی آن با شرایط کنونی</p>
<p>جلوگیری از انحرافات اجتماعی در جوانان</p>	<p>کاهش خستگی‌های فکری و جسمی تأمین نیرو و نشاط برای ادامه کارها از به انحراف کشیدن توانایی‌های جوانان و نوجوانان جلوگیری می‌کند. یک فرصت و فعالیت مناسب برای تخلیه انرژی کودکان است. جلوگیری از روی آوردن به تفریحات ناسالم پرهیز از خشونت</p>
<p>وجود زمینه برگزاری جشنواره-های ورزشی بومی و محلی</p>	<p>امکان انجام در قالب جشنواره‌ها محلی، منطقه‌ای، ملی و حتی فراملی قابلیت اجرا در اوقات فراغت، اعیاد، جشن‌ها و مراسم محلی</p>
<p>فراهم آوری فرصت برای ترویج فرهنگ بومی و حفظ آن</p>	<p>آمادگی برای انتقال، فرهنگ و آداب و رسوم محلی به نسل‌های بعدی فراهم بودن زمینه قابلیت نمایش آداب و رسوم و فرهنگ روستاها تمایل به حفظ سنت‌ها انتقال‌دهنده ارزشمندی دانش بومی</p>
<p>نیاز سایر رشته‌های ورزشی به ورزش‌های بومی و محلی به‌عنوان زیرساخت</p>	<p>نیاز سایر رشته‌های ورزشی به ورزش‌های بومی و محلی به‌عنوان زیرساخت</p>
<p>وجود زیرساخت‌های مناسب قانونی، فرهنگی و مذهبی</p>	<p>وجود وزارت ورزش و جوانان دارا بودن فدراسیون مستقل و هیأت‌های اختصاصی تأکید قانون اساسی مبنی بر رایگان و عمومی بودن ورزش (اصل سوم قانون اساسی = ورزش رایگان برای همه) توسعه رسانه‌های دیداری، شنیداری و نوشتاری ورزشی در کشور (مانند شبکه رادیویی و تلویزیونی ورزش) توصیه به ورزش در فرهنگ اسلامی و تعالیم بزرگان دین</p>
<p>قابلیت ثبت ملی و جهانی برخی از ورزش‌های بومی و محلی</p>	<p>برخی از ورزش‌ها و بازی‌های محلی را می‌توان ثبت ملی و جهانی کرد.</p>

بحث و نتیجه‌گیری

جشنواره‌های ورزشی بومی و محلی؛ فراهم آوری فرصت برای ترویج فرهنگ بومی و حفظ آن؛ نیاز سایر رشته‌های ورزشی به ورزش‌های بومی و محلی به‌عنوان زیرساخت؛ وجود زیرساخت‌های مناسب قانونی، فرهنگی و مذهبی و قابلیت ثبت ملی و جهانی برخی از ورزش‌های بومی و محلی، به‌عنوان مهم‌ترین نقاط قوت ورزش‌های بومی و محلی شهرستان کرمانشاه شناخته شدند.

بر اساس نتایج پژوهش، آموزش و تمرین مهارت‌های مختلف؛ برخورداری ورزش‌های بومی و محلی از تنوع و گوناگونی؛ سهولت انجام ورزش‌های بومی و محلی؛ ارزش ذاتی ورزش‌های بومی و محلی؛ پیوند با طبیعت روستا؛ پیوند با ساختارهای فرهنگی روستا؛ قابلیت سازگاری بالا با شرایط جامعه امروزی؛ جلوگیری از انحرافات اجتماعی در جوانان؛ وجود زمینه برگزاری

ورزش‌های بومی که به صورت بازی‌های شاد، متنوع و با فشار کم انجام می‌پذیرند، از یک سو با ایجاد تحرک برای افراد و انجام حرکات بدنی برای پرورش جسم و روح موجب آرامش روحی، افزایش قدرت روحی، افزایش قدرت اراده، افزایش حس اعتماد به نفس و توانایی تصمیم‌گیری می‌شوند و از سوی دیگر، افراد از نظر روحی و روانی نیز تقویت می‌شوند و احساس بهتری نسبت به امور زندگی پیدا می‌کنند و روح خمودگی را از کودکان و جوانان و حتی پیران می‌گیرد و به آنان شادابی و سرزندگی می‌دهد (جابانی، ۱۳۸۰: ۵۱؛ جلالی فراهانی، ۱۳۹۰: ۹۲؛ رضانی نژاد، ۱۳۹۱: ۱۵۸). بر این اساس توسعه فعالیت‌های ورزشی با تأکید بر ورزش‌های بومی و محلی برای روستاییان، می‌تواند علاوه بر پُر کردن اوقات فراغت و تخلیه روانی-هیجانی و سلامت روح و جسم، در ارتقاء کمی و کیفی سطح زندگی در نواحی روستایی و تأمین نشاط و سلامت جسمی و روحی روستاییان، از دیدگاه‌های مختلف مورد توجه قرار گیرد.

مهم‌ترین هدفی که از طریق طراحی و اجرای این بازی‌ها انتظار می‌رود، آموزش تمرکز حواس و هوشیاری و تمرین حافظه، تقویت قوه ابتکار و خلاقیت و ایجاد روحیه اتکا به نفس در عین تمرین همیاری و همکاری و احساس تعلق، پیوستگی و وابستگی به گروه، آموزش رعایت نظم و عمل به قوانین و مقررات، تمرین مشارکت در رقابت‌های قانونمند و منظم و در نتیجه ایجاد روحیه استقامت، مبارزه، تلاش و شکیبایی و حتی تمرین ایثار و فداکاری، آموزش گرمی داشتن و حفظ سنت‌ها، آموزش احترام به بزرگ‌ترها، مدارا با ضعیف‌ترها و بالاخره آموزش شیوه زندگی و تحصیل منزلت‌ها، می‌باشد (ملک

محمدی، ۱۳۶۵؛ عزیزآبادی فراهانی، ۱۳۷۳: ۱۱؛ کاشف، ۱۳۷۸: ۵۵؛ کوشافر، ۱۳۸۱: ۱۷۱؛ صدیق سروستانی، ۱۳۸۲: ۱۳؛ روحی دهکردی، ۱۳۸۲؛ شکوری، ۱۳۸۲: ۱۰۹؛ پناهی سمنانی، ۱۳۸۲: ۳۳؛ محمدی، ۱۳۸۴: هفت؛ فراهانی و شهرکی، ۱۳۸۶: ۱۹۲؛ ۵۵؛ جلالی فراهانی، ۱۳۹۰: ۷۴؛ رضانی و همکاران؛ (۱۳۹۲). همچنین این بازی‌ها با دارا بودن ارزش‌هایی چون بازی عادلانه، کار گروهی و همکاری، مناعت طبع و احترام به دیگران و مأنوس شدن با طبیعت، وسیله‌ای برای ارائه شیوه سالم زندگی است که در نهایت سلامت بیشتر، رفاه و عزت‌نفس جامعه را به همراه دارد که موجب رشد و پیشرفت جامعه و توسعه پایدار جوامع خواهد شد (رابرتز و سوتن-اسمیت^۱، ۱۳۸۲: ۱۱؛ خدادادی و عسکریان، ۱۳۸۹: ۲۶).

نتایج دیگر تحقیق حاکی از برخورداری ورزش‌های بومی و محلی مناطق شهرستان کرمانشاه از تنوع و گوناگونی است. در واقع این ورزش‌ها به جهت انطباق با علایق فرهنگی و هنری اقوام مختلف، از تنوع و گوناگونی زیادی برخوردار هستند که می‌تواند زمینه‌ساز گسترش و تعمیم این گونه ورزش‌ها در جامعه باشد. ملک محمدی، (۱۳۶۵)؛ کاشف (۱۳۷۸)؛ پناهی سمنانی (۱۳۸۱)؛ صدیق سروستانی (۱۳۸۲)؛ محمدی (۱۳۸۲)؛ تور کلیدسن (۱۳۸۲)؛ قزل ایاغ (۱۳۸۲)؛ فراهانی و شهرکی (۱۳۸۶)؛ حسن پور (۱۳۸۷)؛ مختاری، (۱۳۸۷) و محمدی (۱۳۸۴)، نیز در پژوهش‌های خود پیرامون ورزش‌های بومی و محلی مناطق مختلف ایران، بر تنوع و گوناگونی ورزش‌های بومی و محلی

۱. Roberts & Souten-Smith

مناطق، می‌تواند زمینه رشد و توسعه ورزش‌های بومی و محلی را در مناطق روستایی فراهم آورد. از دیدگاه آسیب‌شناسی اجتماعی، ورزش به طور عام و ورزش‌های بومی و محلی به‌عنوان بخشی از ورزش‌های تفریحی، به‌طور خاص سهم عمده‌ای در بهسازی جسمی و روحی، حفظ سلامت اجتماع و پیشگیری از ابتلای نوجوانان و جوانان به انواع آسیب‌های اجتماعی مانند بزهکاری و مفاسد اجتماعی دارند. از دیدگاه جامعه‌شناسی نیز، پرداختن به انواع ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی، علاوه بر اینکه موجب می‌شود جوانان سرگرمی مناسبی برای گذراندن اوقات فراغت داشته باشند، در تأمین سلامت جسمانی و روانی، تخلیه هیجان‌ها، تحرک و نشاط، تعادل هیجانی و عاطفی، حل مشکلات شخصی و اجتماعی، فراگیری اصول و قواعد زندگی اجتماعی، بروز استعدادها و وجودی و ظاهری نوجوانان و جوانان نیز تأثیر بسیاری دارد (جلالی فراهانی، ۱۳۹۰: ۱۱۷).

در جوامع کهن حاکمان و زمام داران جوامع روستایی از ورزش‌ها و بازی‌ها برای کنترل اجتماع استفاده می‌کردند، زیرا احساسات توده مردم در میدان‌های ورزشی خالی می‌شد و در نتیجه شور و نشاطی که در محیط‌های ورزشی به وجود می‌آمد، حالت انفجار و طغیان کشاورزان آزاده و زحمت‌کش را تخفیف می‌داد و فرو می‌نشاند. بر این اساس در جمهوری خلق چین و اتحاد جماهیر شوروی، تربیت‌بدنی و ورزش نه تنها برای محصلین، بلکه برای کارگران و کشاورزان روستایی نیز امری الزامی و اجباری بوده است (کریمی، ۱۳۸۱: ۲۱۴). خود کشاورزان نیز فعالیت‌های بدنی را وسیله‌ای برای بیرون راندن و آزاد کردن روح حیوانی خود

تأکید داشته‌اند و معتقدند برنامه‌ریزی در جهت معرفی و تبلیغ ورزش‌های بومی و محلی به سبب تنوعی که در زمینه‌های مختلف دارند، می‌تواند نیازهای گروه‌های مختلف سنی با سلیقه‌ها، توانایی‌ها و استعدادهای جسمی و فکری متعدد را پاسخ گوید.

نکته مهم دیگری که تقریباً در مورد تمامی ورزش‌های بومی و محلی شهرستان کرمانشاه، همانند همگی ورزش‌های بومی و محلی ایرانی به چشم می‌خورد، سادگی ابزار آن‌ها است و اینکه بر خلاف بازی‌ها و ورزش‌های لوکس امروزی به راحتی و با کم‌ترین ابزار و استفاده از اشیاء و وسایل محلی، قابل انجام هستند. در اکثریت این ورزش‌ها، چوب و سنگ، نخود، لوبیا، گردو، تخم‌مرغ، هسته میوه‌ها، آب و خاک، دگمه، پارچه و نم‌د به کارگرفته می‌شود که با کمترین هزینه و یا حتی بدون هیچ هزینه‌ای در هر جا و مکانی قابل‌دسترس هستند. ملک محمدی، (۱۳۶۵)؛ کاشف؛ (۱۳۷۸)؛ جابانی، (۱۳۸۰)؛ پناهی سمنانی، (۱۳۸۱)؛ صدیق سروسناتی، (۱۳۸۲)؛ محمدی، (۱۳۸۲)؛ محمدی، (۱۳۸۳)؛ قزل‌ایاغ، (۱۳۸۲)؛ فراهانی و شهرکی، (۱۳۸۶)؛ حسن پور، (۱۳۸۷) و پالم، (۲۰۰۵)، نیز در تحقیقات خود سادگی و سهولت اجرای ورزش‌های بومی و محلی را مورد تأکید قرار داده‌اند.

سادگی و سهولت انجام ورزش‌های بومی و محلی و اینکه به راحتی و ارزانی با استفاده از اشیاء و وسایل محلی در هر مکان و زمانی قابل اجرا هستند، نکته مهمی است که با توجه به کمبود یا فقدان سایر امکانات ورزشی در مناطق روستایی و پایین بودن سرانه ورزشی در این

گردشگران ورزشی زیادی را به جامعه و اجتماع روستایی جلب می‌کند و سبب ایجاد فرصت‌های فعالیت و اشتغال برای جامعه روستایی و گسترش صنایع محلی، رونق تولیدات کشاورزی و تزریق سرمایه به اقتصاد محلی می‌شود. به‌عنوان مثال شرکت در ورزش تکواندو و پختن کیم چی در صدر لیست جاذبه‌هایی است که گردشگران خارجی تمایل دارند در کشور کره تجربه کنند و یا کشور چین به سبب ورزش سنتی خود (کونگ‌فو) هر ساله تعداد زیادی گردشگر جذب می‌کند (چوآ، ۲۰۰۱) و یا برگزاری مسابقات کشتی با چوخه در شهرستان اسفراین خراسان شمالی که هر ساله در فصل بهار حدود ۷۰ هزار تماشاچی را از نقاط مختلف در این منطقه گرد می‌آورد.

این جشنواره‌ها اگر همراه با نمایش گوشه‌های از فرهنگ، آداب و سنن گذشته جوامع روستایی، از جمله پوشاک، صنایع‌دستی، انواع غذاها و نان‌های محلی باشند، نقش دو چندان در توسعه روستاها و احیای آیین و سنت‌های گذشتگان خواهند داشت. نهادهایی همچون تربیت‌بدنی، میراث فرهنگی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، صدا و سیما و جهاد کشاورزی از مهم‌ترین دستگاه‌های اجرایی هستند که می‌توانند بازی‌های محلی را در قالب جشنواره‌ها به مردم بشناسانند.

آنچه باید در خصوص برگزاری جشنواره‌ها و مسابقات ورزش‌های بومی و محلی باید مورد توجه قرار گیرد، این است که هدف اصلی از برگزاری باید تشویق هرچه بیشتر مخاطبان به ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی و ایجاد

می‌دانستند (همان منبع: ۹۴). به همین دلیل برای رهایی از زندگی یکنواخت و خسته‌کننده و دشوار خود در هر فرصتی که از طرف اربابان و مالکان خود می‌یافتند، در برنامه‌های ورزشی و بازی‌های مختلف شرکت می‌کردند.

همچنین پرداختن به ورزش‌های بومی و محلی، علاوه بر اینکه می‌تواند به‌عنوان ورزش و تفریحی سالم جایگزین تفریحات مخرب در جامعه روستایی باشند، می‌توان از آن‌ها به‌عنوان بهانه‌ای برای گریز از عواقب اعتیاد به فناوری در جوامع روستایی و عامل مهمی برای توسعه روستایی و حفظ هویت فرهنگی روستاها و معنا و مفهوم بخشی دوباره به زندگی روستاییان استفاده کرد.

کاشف (۱۳۷۸)؛ محمدی (۱۳۸۳)؛ احمدی زاده (۱۳۸۷)؛ حسن‌پور (۱۳۸۷) و کاشمن^۱ (۲۰۰۲) در این باره معتقدند: ورزش‌های بومی و محلی به سبب پیوندی که با آداب و سنن و ارزش‌های دینی و فرهنگی مردم مناطق مختلف دارند، در صورت شناساندن و احیاء می‌توانند در هجوم فرهنگ جهانی و مقابله با سیطره فرهنگ جهانی به‌عنوان ابزاری مناسب در تقویت هویت ملی و فرهنگی مورد استفاده قرار گیرند.

وجود زمینه برگزاری جشنواره‌های ورزش بومی و محلی از دیگر مهم‌ترین فرصت‌ها پیرامون ورزش‌های بومی و محلی مناطق روستایی شهرستان کرمانشاه، می‌باشد. برگزاری جشنواره‌های فرهنگی - ورزشی بازی‌های بومی و محلی و ورزش‌های سنتی، علاوه بر اثرات مثبت آن در ارتقاء روحیه نشاط و شادابی جامعه روستایی، توجه علاقه‌مندان، تماشاگران و

فراموشی هر کدام از این بازی‌ها در زمانه‌ای که تکنولوژی به عادت پذیرفته جمعی آدمیان تبدیل شده است، علاوه بر این که دنیایی از باورهای فرهنگی یک قوم و یک محل و بخشی از خاطره نیاکان خود را به فراموشی می‌سپاریم، به آسانی ظرفیت بسیار زیاد این بازی‌ها را برای ایجاد تنوع در اوقات فراغت کودکان و نوجوانان را نیز از دست می‌دهیم.

بدیهی است احیاء و ترویج بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی در میان اقشار مختلف جامعه روستایی، نیازمند شناسایی و معرفی بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی و برنامه‌ریزی دقیقی در سطح استراتژیک و عملیاتی است تا علاوه بر احیاء این ورزش‌ها و حفظ اصالت فرهنگ اصیل ایرانی و تداوم آن در سطح جامعه، در جهت غنی‌سازی اوقات فراغت روستاییان و خانواده‌های آن‌ها و ارتقای سطح سلامت جسمی و روانی روستاییان کوشید و از روی آوردن آنان به تفریحات ناسالم مانند استعمال دخانیات و امثال آن جلوگیری کرد و با ایجاد انگیزه لازم برای تلاش بیشتر و موجب افزایش کارایی و جلوگیری از بیماری‌ها و معضلات فردی و اجتماعی و در پی آن صرفه‌جویی در هزینه‌های درمانی شد.

در پایان برنامه‌ها و ابتکارات اجرایی برای توسعه ورزش روستایی با محوریت ورزش‌های بومی و محلی به شرح زیر پیشنهاد می‌گردد:

- برگزاری جشنواره‌ها و مسابقات بازی‌های بومی و محلی همراه با نمایش فرهنگ و آداب و رسوم محلی و پوشش زنده تلویزیونی این مسابقات و جشنواره‌ها جهت معرفی و ترویج و توسعه ورزش‌های بومی و محلی.

روحیه نشاط و شادابی آنان باشد، اما متأسفانه برنامه‌ریزی‌های نامناسب و عدم رعایت برخی از اصول، موجب شده‌اند هدف‌های اصلی در حاشیه قرار گیرند؛ بنابراین آنچه باید در مورد ورزش‌های بومی و محلی مورد توجه قرار گیرد، این است که انگیزه انجام بازی از حد معینی فراتر نرود تا جنبه لذت بخشی و تفریحی آن حفظ گردد.

وجود بیش از پنج هزار بازی و ورزش در مناطق مختلف کشور که نشان از تنوع و گستردگی وسیع انواع مختلف بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی در سراسر ایران دارد. اگر چه تاکنون تعدادی زیادی از این بازی‌ها و ورزش‌ها شناسایی و گردآوری شده‌اند، اما کارکردها و ظرفیت‌های بی‌نظیر این بازی‌ها و ورزش‌ها که ریشه در خلاقیت و نیکاندیشی پیشینیان این مرز و بوم دارد و در بافت مناسب اجتماعی- فرهنگی و با استفاده بهینه از حداقل امکانات و فضا شکل گرفته‌اند، نادیده گرفته شده است و با وجود تلاش‌های برخی از مسئولان و پژوهشگران در دوره‌های مختلف، احیای ورزش‌های بومی و محلی در ایران راه به‌جایی نبرده است. بسیاری از ورزش‌های بومی و محلی مناطق روستایی شهرستان کرمانشاه نیز به همین حال و روز درآمده‌اند.

نتایج حاصل از این تحقیق نشان می‌دهد که تعداد زیادی از ورزش‌های بومی و محلی این استان در حال فراموش شدن و نابودی می‌باشند و تعدادی دیگر نیز در حال حاضر فقط در جشنواره‌ها و یا مراسم ویژه انجام می‌شوند و اگر توجه بیشتری از طرف مسئولین مربوطه مبذول نگردد، در آینده‌ای نه چندان دور شاهد حذف و نابودی این ورزش‌ها در استان خواهیم بود. با

- بهره‌مندی از پتانسیل‌های موجود در ورزش‌های بومی و محلی (ارتقای نیروی بدنی، آموزش مهارت‌های مختلف، ایجاد شور و نشاط، سهولت اجرای بازی‌ها و ... در تنوع بخشیدن به فعالیت‌های ورزشی مدارس و دانشگاه‌ها.

- معرفی و ترویج ورزش‌های بومی و محلی به‌عنوان منبعی ارزشمند برای توسعه ورزش آسان و رایگان (ورزش برای همه).

- تدوین برنامه‌ای جامع جهت بهره‌مندی از ورزش‌های بومی و محلی در توسعه صنعت گردشگری ورزشی.

- ایجاد الگوهای جدید ورزشی سازگار با محدودیت‌های اقتصادی و اجتماعی با بهره‌گیری از قابلیت بالای ورزش‌های بومی و محلی.

- طراحی و استقرار نظام آموزش و مدیریت استعداد (کشف، پرورش و ارتقاء) ورزشکاران در رشته‌های بومی و محلی.

- ارتقای سطح دانش و آگاهی مردم نسبت به کارکردهای مثبت ورزش‌های بومی و محلی (ارتقای سلامت، جسمانی، روحی و روانی و پرورش اخلاقی افراد، کاهش ناهنجاری‌های اجتماعی و...) از طریق شناسایی و مستندسازی و معرفی ورزش‌های بومی و محلی.

منابع

- احمدی زاده، ز. س. ۱۳۸۷. بازی‌های کهن ایران. نشریه اطلاع‌رسانی و کتابداری، ۱۲۳: ۵۷-۵۴.
- ادیب حاج باقری، م. س. پرویزی و م. ص. صصلالی. ۱۳۸۹. روش تحقیق کیفی. تهران، انتشارات نشر و تبلیغ بشری، چاپ دوم. صص ۴۴-۲۷.
- بلوچی، ر. ۱۳۷۳. بررسی وضعیت موجود بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی استان ایلام. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تربیت‌معلم تهران.
- پاپ زن، ع. پ. قبادی. ک. زرافشانی و ش. گراوندی. ۱۳۸۹. مشکلات و محدودیت‌های گردشگری روستایی با استفاده از نظریه بنیانی (مورد مطالعه: روستای حریر، استان کرمانشاه). فصلنامه پژوهش‌های روستایی، (۳): ۵۲-۲۵.
- پالم، ج. ۲۰۰۵. ورزش‌های سنتی و نقش آن‌ها در آینده ورزش. چهارمین سمپوزیوم و اولین فستیوال ورزش‌های زورخانه‌ای، مشهد. صص ۱-۵.
- پناهی سمنانی، ا. ۱۳۸۱. تحلیلی در بازی‌های سنتی در گفت‌وگویی با احمد پناهی سمنانی. کتاب ماه هنر، صص ۳۵-۳۲.
- تور کلیدسن، ج. ۱۳۸۲. اوقات فراغت و نیازهای مردم. ترجمه: عباس اردکانیان. انتشارات نوربخش، تهران.
- جابانی، م. ۱۳۸۰. ورزش و بازی‌های محلی قوچان. نشریه اطلاع‌رسانی و حسابداری، ۳۹-۴۰: ۵۴-۵۱.
- جلالی فراهانی، م. ج. ۱۳۹۰. مدیریت اوقات فراغت و ورزش‌های تفریحی، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ پنجم.
- حسن پور، غ. ح. ۱۳۸۷. ورزش‌های بومی، سنتی، محلی. انتشارات بامداد کتاب، چاپ دوم.

- حمیدی، م. ۱۳۶۸. *بازشناسی بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی استان‌های گیلان و مازندران*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد تربیت‌بدنی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس.
- خدادادی، م و ف. عسکریان. ۱۳۸۹. *بازی‌های بومی و محلی شمال غرب ایران*. انتشارات عصر انتظار تهران، چاپ اول.
- رابرتز، ج. ام و ب. سوتن- اسمیت. ۱۳۸۲. *تعلیم و تربیت کودکان و شرکت آن‌ها در بازی‌ها*. ترجمه زهره کسایی. فصلنامه پل فیروز، سال سوم، ۹: ۱۳۹-۱۱۱.
- رضائی، ع. ر. ط. ارشاد. م. روحی و م. جودی. ۱۳۹۲. *ضمیمه کتاب تربیت‌بدنی دوره ابتدایی ویژه معلمان پایه سوم*، تهران، اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی.
- رضائی نژاد، ر. ۱۳۹۱. *تاریخ تربیت‌بدنی و علوم ورزشی*. نشر شمال پایدار، گیلان، چاپ اول.
- روحی دهکردی، م. ۱۳۸۲. *پیش به سوی نهضت جهانی شدن بازی‌های بومی و محلی*. ماهنامه ورزش و ارزش.
- روحی دهکردی، م. ۱۳۹۲. *بنیاد پداگولوژی بازی‌های بومی و محلی ایرانی و اهمیت آن‌ها در گسترش ابعاد جسمانی و روانی دانش‌آموزان دوره ابتدایی*. فصلنامه مشاوره شغلی و سازمانی، ۵ (۱۴): ۸۳-۶۸.
- شعبانی مقدم، ک و ا. فراهانی. ۱۳۸۹. *ورزش برای کودکان و نونهالان*. انتشارات اندیشه‌های حقوقی، اصفهان، چاپ اول.
- شکوری، خ. ۱۳۸۲. *بازی‌های کودکان ایرانی و مفاهیم اجتماعی ناشی از آن*. ترجمه معصومه جمشیدی. فصلنامه پل فیروز، سال سوم، ۹: ۱۱۱-۱۰۱.
- صدیق سروستانی، ر. ۱۳۸۲. *برخی کارکردهای اجتماعی بازی‌های سنتی*. فصلنامه پل فیروز، سال سوم، ۹: ۱۵-۵.
- عزیزآبادی فراهانی، ا. ۱۳۷۳. *تربیت‌بدنی عمومی (۲)*. انتشارات دانشگاه پیام نور، تهران، چاپ هشتم.
- فراهانی، ب و م. شهرکی. ۱۳۸۶. *بررسی بازی‌های بومی و محلی سیستان (تاریخ‌نامه ورزش ایران زمین)*. انتشارات کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی، صص ۲۲۵-۱۸۹.
- قالبیاف، م. ب. ۱۳۸۹. *نگاه راهبردی به نظام ورزش در کشور*. انتشارات نگارستان حامد، تهران، چاپ اول.
- قزل ایاغ، ث. ۱۳۸۲. *بازی‌های سنتی و قومی جهان در چالش با روند جهانی شدن*. فصلنامه پل فیروز، سال سوم، ۹: صص ۵۹-۴۷.
- کاشف، م. ۱۳۷۸. *پژوهشی پیرامون بازی‌های بومی و محلی آذربایجان غربی*. نشریه حرکت، سال اول، ۲: صص ۶۶-۵۳.
- کریمی، ج. ۱۳۸۱. *نگاهی به تاریخ تربیت‌بدنی جهان*، انتشارات مرکز نشر دانشگاهی، تهران.
- کلههر، م. ر. ۱۳۹۱. *قوانین و مقررات ورزش بومی و محلی-کلاه پیران*. فدراسیون ورزش روستایی و بازی‌های بومی و محلی. برگرفته از وبسایت: <http://roostasport.ir>
- کوشافر، ع. ا. ۱۳۸۱. *اصول و مبانی تربیت‌بدنی*. انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی تبریز، چاپ اول.
- لوی اشتراوس، ک. ۱۳۸۱. *نژاد، تاریخ و فرهنگ*. پیام یونسکو، صص ۱۰-۶.

- محمدی، م. ۱۳۸۲. *ریشه‌ها و بنیادهای تاریخی بازی‌های سنتی ایران*. فصلنامه پل فیروز، سال سوم، ۹: ۱۵-۳۷.
- محمدی (کلهر)، آ و ف. محمدی. ۱۳۸۳. *فرهنگ بازی‌های محلی ایلام*. جلد یک، انتشارات سمیرا، تهران، چاپ اول.
- محمدی (کلهر)، آ. ۱۳۸۴. *فرهنگ بازی‌های محلی ایلام*. جلد سه، انتشارات سمیرا، تهران، چاپ اول.
- مختاری، ه. ۱۳۸۶. *بازی‌های بومی و محلی کوه سرخ- روستای ایور*. نشریه رشد آموزش تربیت‌بدنی، ۶۰-۶۲: ۲۸.
- مطیعی لنگرودی، ح. ۱۳۹۰. *برنامه‌ریزی روستایی با تأکید بر ایران*. انتشارات جهاد دانشگاهی، مشهد، چاپ پنجم.
- ملک محمدی، غ.ح. ۱۳۶۵. *ورزش‌های سنتی، بومی و محلی*. انتشارات کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران.
- Cashman, R. 2002. *Sport in the National Imagination*. Walla Walla Press, Sydney.
- Cho, K.M. 2001. *Developing Taekwondo as a Tourist Commodity*. IJASS, 13(2): 53-62.

Management and Sport Development
A biannual journal

No 2, Serial 7, 2015-2016

Rural Sports Development with focus on Indigenous and local sports

Papzan. A¹, Agahi. H², Shahmoradi. M^{3*}

Received: 23/04/2014

Accepted: 09/09/2014

Abstract

Objective: The main objective of this study was to develop sports in rural areas of Kermanshah, with an emphasis on indigenous and local sports.

Methodology: This study is an applied research and considering its method is a qualitative research. In this research, study population consisted of all rural people of Kermanshah. Commensurate with the nature of qualitative research that does not follow statistical sampling, purposeful sampling was used in this study. Stopping criterion of sampling was duplicate data or information saturation and lack of access to more new data.

Results: Findings of this study showed that learning and practicing of various skills, benefits of the diversity of local and indigenous sports, facility of local and indigenous sports, connection with cultural constructions of villages, high compatibility with conditions of today's society, preventing social diversions in youth, and existence of groundwork for holding local and indigenous sports festival are the most important opportunities on local and indigenous sport in rural areas of Kermanshah for the rural sports development.

Conclusion: To develop sport among different classes of the rural society, due to the high potential of indigenous and local sports and close relationship with the customs and movement patterns of people in rural areas, it is recommended to identify and introduce local and indigenous games and sports and to have a careful planning at the strategic and operational levels to not only revive these sports, but also maintain the originality of Iranian culture and its continuity in society. An effective step in enriching the leisure time of rural people and their families is to promote physical and mental health of people in rural areas.

Keywords: Indigenous and local sports, rural sport, Kermanshah, Grounded Theory

1&2. Associate Professor, Razi University

3. Ph.D. Student of Agricultural Development, Razi University

*Email: shahmorade4468@gmail.com